

»Kiehtova, dramaattinen ja sydäntä särkevä.»

Woman & Home

»Vangitseva ja koskettava.»

Sunday Express

LIITU-
UKON
—
TEKIJÄLTÄ

WSOY

NE

MUUT
C.J. TUDOR

»Aavemainen.»

New York Times Book Review

C. J. Tudor

Ne muut

SUOMENTANUT SAARA PÄÄKKÖNEN

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

Arthur Conan Doyle'n Sherlock Holmes -etsivän tunnettu lausahdus (s. 70)
on lainattu Jaakko Anhavan suomennoksesta.
Sitaatti William Shakespearen *Hamletista* (s. 278) on lainattu Matti Rossin suomennoksesta.
Suomentaja kiittää Taiteen edistämiskeskusta tuesta.

Englanninkielinen alkuteos
The Other People
Copyright © 2020 Betty & Betty Ltd
Suomenkielinen laitos © Saara Pääkkönen ja WSOY 2021

Werner Söderström Osakeyhtiö
ISBN 978-951-0-45649-1
Painettu EU:ssa

Äidille ja isälle. Ihmisistä parhaille

”Helvetti on toiset ihmiset”

– JEAN-PAUL SARTRE

Valkoisessa huoneessa nukkuu kalpea tyttö. Häntä ympäröi joukko koneita. Nuo mekaaniset vartijat ankkuroivat nukkuvan tytön elävien valtakuntaan ja estävät häntä ajelehtimasta tiehensä ikuisuuden tummilla aalloilla.

Nukkuvan tytön ainoana tuutulauluna ovat koneiden säännölliset merkkiäänät ja työlään hengityksen rohina. Aikoinaan hän rakasti musiikkia. Lauloi mielellään. Soitti mielellään. Kuuli musiikkia kaikkialla – linnunlaulussa, puissa, meressä.

Huoneen nurkkaan on sijoitettu pieni piano. Kansi on auki, mutta koskettimia peittää ohut pölykerros. Pianon päällä on norsunluunvärinen näkinkenkä. Sen sileä, viehkeästi kiertyvä vaaleanpunerva sisäpuoli muistuttaa korvaa.

Koneet piippaavat ja hurisevat.

Näkinkenkä värisee.

Äkkiä huoneessa kajahtaa läpitunkeva C.

Jossain toisaalla toinen tyttö kaatuu.

1

Maanantaina 11.4.2016

Moottoritie M1, pohjoinen osuus

Ensimmäisenä Gabe pani merkille auton takaikkunaa reunustavat ja puskuria peittävät tarrat:
Tuuttaa jos himottaa.

Älä minua seuraa, olen eksyksissä.

Meikäläisen ajotyylillä on parasta uskoa Jumalaan.

Äänitorvi rikki – tarkkaile käsimerkkejä.

Tosimies tykkää Jeesuksesta.

Ristiriitaisia viestejä kerrakseen. Yksi asia tosin kävi aivan selväksi: kuljettaja oli ääliö. Gabe olisi pannut vaikka rahaa likoon sen puolesta, että äijällä oli kaapilinen iskulause-T-paitoja ja työpaikalla juliste, jossa oli päätään pitelevä apina ja teksti: *Ei ole pakko olla hullu työskennelläkseen täällä, mutta se auttaa.*

Ihme jos kuski näki takaikkunasta ulos ollenkaan. Toisaalta hän tarjosi luettavaa ruuhkassa jumittaville lähimmäisilleen, esimerkiksi nyt Gabelle. Pitkä autoletka mateli M1:n tietyöalueen läpi; tuntui kuin matka olisi

alkanut joskus edellisellä vuosisadalla ja voisi hyvinkin jatkua vielä seuraavan vuosituhannen puolelle.

Gabe huoautti ja naputteli ohjauspyörää sormillaan ikään kuin voisi sillä tavoin vauhdittaa liikenteen kulkua tai loihkia paikalle aikakoneen. Hän oli melkein myöhässä. Ei ihan. Ei vielä. Oli yhä mahdollisuuksien rajoissa, että hän ehtisi ajoissa kotiin. Mutta Gabe ei ollut toiveikas. Itse asiassa toivo oli ottanut hatkat jossain liittymän 19 kieppeillä, samoin kuin kaikki autoilijat, jotka olivat älynneet heittäytyä navigaattorinsa armoille ja kääntyneet motarilta pikkuteille.

Mikä turhauttavinta, Gabe oli kerrankin onnistunut lähtemään ajoissa. Hänen olisi vaivatta pitänyt tänään ehtiä puoli seitsemäksi kotiin syömään päivällistä ja peittelemään Izzy kuten hän oli luvannut – *luvannut Jennylle.*

”Yksi ilta viikossa. Enempää en pyydä. Haluan vain, että me kerran viikossa syömme yhdessä, sinä luet tyttärellesi iltasadun ja me teeskentelemme olevamme tavallinen, onnellinen perhe.”

Se oli ottanut kipeästi. Ja se oli ollut Jennyn tarkoituskin.

Gabe olisi tietysti voinut huomauttaa, että *hän* oli aamulla vienyt Izzyn kouluun, kun Jennyn oli pitänyt säännätä asiakastapaamiseen. *Hän* oli lohduttanut Izzyä ja sivellyt antiseptistä voidetta naarmuun, jonka heidän pahansisäinen löytökissansa (jonka *Jenny* oli adoptoinut) oli raapaissut tytön leukaan.

Mutta Gabe jätti huomauttamatta. Hän tiesi oikein hyvin, ettei yksi aamu hyvittänyt kaikkia niitä muita kertoja, jolloin hän ei ollut ollut paikalla. Jenny ei vaatinut kohtuuttomia, mutta perhe-elämässä hän veti erittäin selvät rajat. Jos hairahdui niiden ulkopuolelle, kesti pitkään, ennen kuin Jenny päästi takaisin sisään.

Jennyn omistautuva rakkaus heidän tyttärtään kohtaan olikin yksi syy, miksi Gabe Jennyä rakasti. Gaben oma äiti oli omistautunut lähinnä halvalle vodkalle ja isä jäänyt tuntemattomaksi. Gabe oli vannonut, että hän olisi erilainen, että hän olisi aina läsnä tyttärelleen.

Mutta tässä hän nyt siitä huolimatta oli, jumissa moottoritiellä, myöhässä jälleen kerran. Jenny ei antaisi hänelle anteeksi. Ei tällä kertaa. Gabe ei halunnut edes ajatella, mitä se merkitsi.

Hän oli yrittänyt soittaa Jennylle, mutta puhelu oli ohjautunut vastaajaan. Ja nyt hänen puhelimessaan oli alle prosentin verran akkua jäljellä, mikä tarkoitti, että se sammahtaisi hetkellä millä hyvänsä, ja luonnollisesti hän oli kaikista päivistä juuri tänään unohtanut laturin kotiin. Hän ei voinut muuta kuin istua ja odottaa, vastustaa kiusausta painaa kaasua pohjaan ja jyrätä autoletka tieltään, naputella ohjauspyörää aggressiivisesti ja tuijottaa perhanan Tarramiehen autonperää.

Monet tarroista näyttivät vanhoilta. Haalistuneilta ja kurtteisilta. Mutta muinaiselta näytti itse autokin, vanha Cortina tai jokin sen tapainen. Se oli ruiskumaalattu seitsemänkymmentäluvun suosikkivärillä, jonka nimi olisi

voinut olla Samea kulta. Homeinen banaani. Saasteinen auringonlasku. Kuoleva aurinko.

Vääntyneestä pakoputkesta tuprahteli likaisenharmaita huurupilviä. Puskuri oli kauttaaltaan ruostelaikujen peitossa. Gabe ei nähnyt valmistajan merkkiä missään. Se oli varmaankin irronnut, samoin kuin puolet rekisterikilvestä. Jäljellä olivat vain kirjaimet T ja N sekä osa numerosta, joka saattoi olla kuutonen, tai ehkä kasi. Gabe kurtisti otsaansa. Tuo tuskin oli laillista. Tuskin tuo perhanan kottero oli edes liikennekelpoinen saati vakuutettu, eikä kuljettajan pätevydestäkään ollut takuita. Parasta pysytellä turvallisen välimatkan päässä.

Juuri kun Gabe harkitsi vaihtavansa kaistaa, kuoriutuvien tarrojen muodostamiin kehyksiin keskelle takaikkunaa ilmestyivät pikkutytön kasvot. Lapsi oli ehkä viiden tai kuuden vanha. Pyöreä naama, vaaleanpunaiset posket. Ohuet vaaleat hiukset korkeilla saparoilla.

Gaben ensimmäinen ajatus oli, että tytön olisi pitänyt olla turvaistuimessa.

Hänen toinen ajatuksensa oli: *Izzy*.

Tyttö tuijotti Gabea. Hänen silmänsä laajenivat. Hän avasi suunsa paljastaen hammasrivin, josta puuttui yksi etuhammas. Gabe muisti käärineensä sen paperinenäliinaan ja sujauttaneensa sen tyynyn alle hammaskeijua varten.

Tytön huulet muodostivat sanan *iskä*.

Sitten jostain ojentui käsi, joka tarttui tyttöä käsi-

varresta ja kiskaisi hänet pois ikkunasta. Pois näkyvistä. Pois. Kadoksiin.

Gabe tuijotti tyhjää ikkunaa.

Izzy.

Mahdotonta.

Hänen tyttärensä oli kotona äitinsä kanssa. Katseli varmaankin Disney Channelia sillä välin, kun Jenny laittoi päivällistä. Izzy ei millään voinut olla vieraan auton takapenkillä matkalla herraties minne, ja vielä ilman turvaistuinta.

Tarrat peittivät kuljettajan näkyvistä. Gabe saattoi juuri ja juuri erottaa pääläen *Tuuttaa jos himottaa* -tarran yläpuolella. Vitut siitä. Gabe tuuttasi. Sitten hän väläytti pitkiä valoja. Auto lisäsi vauhtia hiukan. Tietyömaan loppu lähestyi, viidenkymmenen mailin nopeusrajoitus vaihtui yleisrajoitukseen.

Izzy. Gabe painoi kaasua. Hänen Range Roverinsa oli tuliterä. Se liikkui liukkaasti kuin se kuuluisa rasvattu salama. Siitä huolimatta lommoinen ruosteläjä jätti hänet taakseen. Gabe survaisi kaasupoljinta alemmas. Nopeusmittarin lukema hujahti seitsemänkymmenestä mailista seitsemäänkymmeneenviiteen, kahdeksaankymmeneenviiteen. Välimatka kutistui, kunnes edellä ajava auto äkkiä kurvasi keskikaistalle ohittaen useita autoja väärältä puolelta. Gabe seurasi perässä väistäen täpäristi kuorma-autoa. Äänitorven toivotus oli viedä häneltä kuulon. Sydän jyskytti yrittäen ilmeisesti murtautua ulos rinnasta kuin paraskin hiton alien.

Edellä ajava auto puikkelehti vaarallisesti liikenteen lomassa. Gabe jäi mottiin, toisella puolellaan Ford Focus ja edellään joku Toyota. Voi paska. Hän vilkaisi peruutuspeiliin ja vaihtoi hitaalle kaistalle, josta kiilasi takaisin Toyotan edelle. Ohituskaistalta samaan aikaan puikkaava jeeppi oli vähällä törmätä hänen keulaansa. Gabe survaisi jarrun pohjaan. Jeeppikuski väläytti hätävilkkuja ja näytti keskisormea.

”Haista itse, saatanan runkkari!”

Ruosteläjä oli ohittanut jo monta autoa ja jatkoi yhä puikkelehtimistaan, sen perävalot katosivat kaukaisuuteen. Gabe ei pystynyt seuraamaan. Se oli liian vaarallista.

Sitä paitsi, hän vakuutteli itselleen, hän oli varmasti erehtynyt. Pakostakin. Ei se voinut olla Izzy. Mahdotonta. Miksi ihmeessä Izzy muka olisi siinä autossa? Gabe oli väsyksissä ja stressaantunut. Ja pimeääkin nyt oli. Sen täytyi olla joku toinen pikkutyttö, joka vain sattui olemaan Izzyn näköinen. *Kovasti näköinen*. Pikkutyttö, jolla oli samanlaiset vaaleat saparot, samanlainen aukko hammasrivistössä. *Pikkutyttö, joka kutsui Gabea iskäksi*.

Edessäpäin välkkyi kyltti: **LIIKENNEASEMA 1/2 MAILIA**. Gabe voisi pysähtyä siellä, soittaa puhelun ja saada mielenrauhan. Mutta hän oli jo valmiiksi myöhässä; olisi parasta vain jatkaa matkaa. Toisaalta, mitä parista lisäminuutista? Ramppi lähestyi kovaa vauhtia. Jatkaako? Pysähtyäkö? Jatkaako? Pysähtyäkö? *Izzy*. Viime hetkellä Gabe nykäisi rattia vasempaan, rytyytti valkoisten täri-

näviivojen yli ja sai taas kuunnella äänitorven toivotusta. Hän kaahasi ramppia pitkin liikenneasemalle.

Gabe ei yleensä pysähdellyt huoltamoilla. Hänestä ne olivat masentavia paikkoja täynnä surkeita ihmisiä, jotka olisivat halunneet olla jossain muualla.

Hän haaskasi kallisarvoisia minuutteja ryntäillen ruokapaikkarivistön edustalla edestakaisin yleisöpuhelinta etsiessään. Viimein hän löysi etsimänsä syrjäisestä nurkasta vessojen läheltä. Yhden vain. Eihän kukaan enää käyttänyt puhelinautomaatteja. Gabe haaskasi monta lisäminuuttia kaivellen taskuistaan kolikoita ennen kuin tajusi, että puhelun voisi maksaa kortilla. Hän otti pankkikortin lompakostaan, työnsi sen koneeseen ja soitti kotiin.

Jenny ei ikinä vastannut ensimmäisellä pirahduksella. Hänellä oli aina kiire, aina jotain puuhaa Izzyn kanssa. Hän oli joskus sanonut toivovansa, että hänellä olisi kahdeksan käsiparia. Minun pitäisi olla kotona enemmän, Gabe ajatteli. Pitäisi olla avuksi.

”Haloo.”

Naisen ääni. Mutta ei Jenny. Tuntematon. Oliko Gabe valinnut väärän numeron? Hän ei soittanut siihen kovin usein. Kännyköiden syytä sekin. Hän tarkisti numeron puhelimen näyttöltä. Se oli aivan varmasti heidän lankapuhelimensa numero.

”Haloo?” sanoi ääni uudestaan. ”Onko siellä herra Forman?”

”Kyllä, tämä on herra Forman. Kuka hitto te olette?”

”Minä olen etsiväkomisario Maddock.”

Etsivä. Hänen kotonaan. Vastaamassa hänen puhelimeensa.

”Missä te olette, herra Forman?”

”M1:llä. Tai siis huoltoasemalla. Matkalla töistä kotiin.”

Hän jaaritteli. Kuin olisi syylistynyt johonkin. Ja syyllinenhän hän olikin. Moneenkin asiaan.

”Teidän pitää tulla kotiin, herra Forman. Kiireimmiten.”

”Miksi? Mistä on kyse? *Mitä on tapahtunut?*”

Pitkä tauko. Painokas, painostava hiljaisuus. Hiljaisuus, joka on tulvillaan ääneen lausumattomia sanoja, Gabe ajatteli. Sanoja, jotka suistavat elämän raiteiltaan.

”Kyse on vaimostanne... ja tyttärestänne.”

2

Maanantaina 18.2.2019 klo 01.30

Newton Greenin liikenneasema, moottoritie M1, liittymä 15

Laiha mies joi mustaa kahvia runsaan sokerin kera. Hän söi vain ani harvoin. Kerran pari hän oli tilannut paahtoleipää, josta oli haukannut muutaman suupalan. Katien mielestä mies näytti olevan lähempänä kuolemaa kuin ikävuosien puolesta olisi odottanut. Vaatteet roikkuivat hänen yllään kuin variksenpelätillä, jolta oli poistettu täytteet. Riutuminen oli uurtanut silmien ja poskipäiden alle syviä juopia. Kun hän puristi kahvikuppia pitkällä ja haurailta sormillaan, luut paistoivat ohuen ihopeitteen alta terävinä kuin veitset.

Jollei Katie olisi tiennyt asian oikeaa laitaa, hän olisi veikannut miehen olevan kuolemansairas. Syöpä. Katien syöpään kuollut mummi oli näyttänyt juuri tuolta. Mutta miehen sairaus oli eri laatua. Hän kärsi sydämen ja sielun tuskista. Hänen vaivaansa ei koko maailmasta löytyisi lääkettä, saati lääkäriä. Mitään parannuskeinoa ei ollut.

Mies kävi liikenneasemalla kerran pari kuussa, ja ensimmäisillä käynneillään hän oli jaellut lentolehtisiä. Katiekin oli ottanut yhden niistä. Kuvia pienestä tytöstä. OLETKO NÄHNYT MINUA? Totta kai Katie oli nähnyt hänet. Kukapa ei? Tyttö oli ollut etusivun uutinen. Hän ja hänen äitinsä.

Niihin aikoihin laiha mies oli elätellyt toivoa, jos sitä nyt toivoksi sopi kutsua. Järjetöntä toivoa, huumeenkaltaista polttoainetta niille, joilla ei enää mitään muuta ole. He vetävät siitä henkosia kuin crackpiipusta, vaikka hyvin tietävät tulleen riippuvaisiksi toivosta. Sanotaan, että viha ja katkeruus ovat tuhoisia tunteita. Väärin. Toivo se vasta tuhoisaa on. Toivo kalvaa ihmistä sisältä päin kuin loinen. Se roikottaa uhriaan kuin syöttiä hain kidan yläpuolella. Mutta toivo ei tapa. Niin armelias se ei ole.

Toivo oli kuluttanut laihan miehen loppuun. Hänelle ei ollut jäänyt mitään jäljelle. Ei mitään muuta kuin valtavasti ajomaileja ja kahvilan kanta-asiakaspisteitä.

Katie otti miehen tyhjän kupin ja pyyhki pöydän puhtaaksi.

”Tuonko sinulle toisen?”

”Onko täällä pöytiintarjoilu?”

”Vain vakiasiakkaille.”

”Kiitos, mutta pitää tästä lähteä.”

”Selvä. Nähdään.”

Mies nyökkäsi. ”Jep.”

Siinä oli heidän keskustelunsa pähkinänkuoressa. Kaikki heidän keskustelunsa. Katie ei ollut varma, tie-

sikö mies edes puhuvansa samalle henkilölle joka kerta käydessään. Hänestä tuntui, että suurin osa ihmisistä oli miehelle pelkkää taustahälyä.

Katie oli kuullut, ettei heidän kahvilansa, saati tämä liikenneasema, ollut ainut, missä mies säännöllisesti vieraili. Henkilökunta vaihtui ja ihmiset puhuivat. Ja niin puhuivat poliisitkin, joita kahvilassa kävi usein. Huhu kertoi, että laiha mies ajoi yötä päivää moottoritietä edestakaisin pysähdellen eri asemilla etsimässä autoa, joka oli vienyt hänen pikkutyttönsä mennessään. Etsimässä kadonnutta tytärtään.

Katie toivoi, ettei se ollut totta. Hän toivoi, että laiha mies ennen pitkää saisi rauhan. Eikä pelkästään tämän itsensä takia. Mieheessä oli jotakin, jonkinlaista hiljaista epätoivoa, joka osui arkaan paikkaan. Ensisijaisesti Katie toivoi, että kun hän jonain kauniina päivänä tulisi töihin, mies olisi yksinkertaisesti kadonnut, eikä Katien täytyisi ajatella häntä enää koskaan.

K: Mistä tulee nimi ”Ne muut”?

V: Itsekullakin on taipumusta ajatella, että pahoja asioita tapahtuu vain Niille muille, ei minulle. Kunnes tragedia sitten osuukin omalle kohdalle. Me muut olemme aivan tavallisia ihmisiä. Ihmisiä, joille on tapahtunut kauheita. Me emme saa lohtua unohduksesta emmekä anteeksiannosta, vaan siitä, että autamme toinen toisiamme saamaan oikeutta.

»C. J. Tudor on suurenmoinen.
En malta odottaa hänen seuraavaa kirjaansa.»

Harlan Coben

	
www.wsoy.fi	84.2 ISBN 978-951-0-45649-1